

หนังสือเรียน

อิสลามศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เรียนชีวิตในอิสลาม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หนังสือเรียน

อิสลามศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระบบชีวิตในอิสลาม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2288 5742 โทรสาร 0 2628 5335

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการจัดพิมพ์

ISBN : 978-974-01-6410-4

พิมพ์ครั้งที่ : 1

พ.ศ. : 2553

จำนวนพิมพ์ : 30,000 เล่ม

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

2249 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทรศัพท์ 0 2538 3033, 0 2514 4033 โทรสาร 0 2538 4121, 0 2539 9956

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในการจัดการเรียนรู้สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนนำหลักคำสอนของศาสนาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สำหรับผู้เรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ยึดมั่น ศรัทธา และปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม มีคุณธรรม และจริยธรรม สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หนังสือเรียนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาการระบบชีวิตในอิสลาม เป็นหนังสือเรียนที่มีเนื้อหาสาระครบถ้วน เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิต ชีวิตและศีลธรรม สถาบันครอบครัว เครือญาติ เพื่อนบ้าน ระบบการศึกษา การเมือง ภาวะผู้นำและผู้ตาม ในอิสลาม เป็นต้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน และขยายประสบการณ์ไปสู่ความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างสันติสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักการอิสลาม และบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร หากมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขหนังสือ กรุณาแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอขอบคุณผู้เขียน คณะผู้ตรวจ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

19 กุมภาพันธ์ 2553

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1	อิสลามกับชีวิต.....	1
	● อิสลามคืออะไร	1
	● เป้าหมายของการประทานอิสลาม	2
	● เหตุผลของการประทานอิสลาม	2
	● การประทานอิสลามแก่นุญญาตผ่านทางบรรดานบี	6
	● แนวความคิดของอิสลามเกี่ยวกับเรื่องชีวิต	9
	● ชีวิตเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ	10
	● องค์ประกอบของชีวิต	11
	● หน้าที่ต่อชีวิต	11
	● เป้าหมายในการสร้างมนุษย์	12
บทที่ 2	โครงสร้างระบอบชีวิตในอิสลาม	19
	● เริ่มต้นด้วยการศรัทธา	20
	● ยืนยันการศรัทธาด้วยการปฏิบัติศาสนกิจ	25
	● ผลดีของการปฏิบัติศาสนกิจ	35
	● คุณธรรมและจริยธรรมอิสลาม	36
	● จริยธรรมและมารยาทที่ดีงาม	45
	● ความดีงามตามแบบอย่างนบีมุฮัมมัด ﷺ	52
บทที่ 3	ระบบศีลธรรมอิสลาม	63
บทที่ 4	ครอบครัวดี ชีวิตมั่นคง	71
บทที่ 5	เพื่อนบ้านดีเหมือนมีรั้วที่แข็งแรง	81

หน้า

บทที่ 6	สิ่งแวดล้อมดี ชีวิตสดใส	89
บทที่ 7	ประเทศชาติอยู่รอด ทุกคนปลอดภัย	97
บทที่ 8	การศึกษาในอิสลาม	103
	● ความรู้สู่ความศรัทธานำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลง	105
	● คัมภีร์อัล-กุรอาน แหล่งบันดาใจทางวิชาการ	108
	● ความรู้ต้องอยู่ในทางนำ	110
	● แบบแผนการศึกษาของอิสลาม	111
	● ความรู้ที่ควรแสวงหา	115
	● แหล่งที่มาของความรู้	118
บทที่ 9	ระบบเศรษฐกิจอิสลาม	121
	● แนวความคิดทางด้านเศรษฐกิจของอิสลาม	122
	● การบริโภคในอิสลาม	130
	● ดอกเบี้ย สิ่งต้องห้ามและความไม่เป็นธรรม	132
	● ธนาคารอิสลาม	141
	● ตะกาฟูล การประกันภัยในอิสลาม	144
	● ซะกาฮ์	148
บทที่ 10	การเมืองการปกครองในอิสลาม	153
	● คัมภีร์อัล-กุรอาน ธรรมนูญแห่งรัฐอิสลาม	155
	● กฎหมายอิสลาม (ชะรีอะฮ์)	159
บทที่ 11	การพัฒนาสังคมตามแนวทางอิสลาม	167
บทที่ 12	การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	175
บทที่ 13	กฎหมายใกล้ตัวที่ควรรู้	181
บทที่ 14	สังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม	185

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ②
 الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④
 إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤ أَهْدِنَا
 الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
 عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
 وَلَا الضَّالِّينَ ⑦

บทที่ 1

อิสลามกับชีวิต

อิสลามคืออะไร

คำว่า “อิสลาม” ทางภาษา หมายถึง การเข้าสู่ความสันติโดยการยอมจำนนต่ออัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงสร้างและผู้ทรงอภิบาลทุกสรรพสิ่ง อิสลามมิได้เป็นศาสนาที่มีแต่เพียงความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการปฏิบัติศาสนพิธีตามความเชื่อดังที่หลายคนเข้าใจ การปฏิบัติศาสนกิจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของอิสลามเท่านั้น แต่อิสลามคือ “ดีน” (دين) หรือแนวทางการดำเนินชีวิตที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ประทานแก่มนุษยชาติผ่านทางนบีต่าง ๆ ทุกยุคสมัย โดยเริ่มตั้งแต่นบีอาดัมและเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในสมัยของนบีมุฮัมมัด ﷺ

อิสลามเป็นระบอบชีวิตที่ครอบคลุมพฤติกรรมของมนุษย์ทุกด้านตั้งแต่เรื่องส่วนตัว ครอบครัว สังคม ประเทศชาติไปจนถึงเรื่องการปฏิบัติในสนามรบและการทำสัญญาสันติภาพ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในหลักคำสอนของคัมภีร์อัล-กุรอานและแบบอย่าง (สุนนะฮ์) ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งถือเป็นธรรมนูญชีวิตของมุสลิม

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงยืนยันว่าอิสลามเป็น “ดิน” ของพระองค์

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ.....

ความว่า “แท้จริง ดิน (แนวทางแห่งชีวิต) ที่ถูกต้องในทัศนะของอัลลอฮ์ ﷻ คืออิสลาม...”

(สุเราะฮ์ อาลิอิมรอน อายะฮ์ที่ 19)

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ

ความว่า “และผู้ใดแสวงหาสิ่งอื่นนอกจากอิสลามเป็นดิน (แนวทางแห่งชีวิต) มันจะ
ไม่เป็นที่ยอมรับจากเขา และในปรโลกเขาจะอยู่ในหมู่ผู้ขาดทุน”

(สุเราะฮ์ อาลิอิมรอน อายะฮ์ที่ 85)

แม้คัมภีร์อัล-กุรอานซึ่งเป็นคัมภีร์สูงสุดของอิสลามจะถูกประทานมาในชนชาติอาหรับ และเป็นภาษาอาหรับ แต่อิสลามก็มีใช้ศาสนาของชาวอาหรับแต่เพียงชาติเดียว เพราะอิสลามเป็น คำสอนสากลที่ถูกประทานมาเพื่อมนุษยชาติทั้งมวล ใครก็ตามที่ศรัทธาในอัลลอฮ์ ﷻ และยินดี ที่จะปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์ด้วยความสมัครใจ ไม่ว่าคนผู้นั้นเป็นชนชาติ เผ่าพันธุ์หรือ สีผิวใดก็ตาม คนผู้นั้นก็ถือว่าเป็นผู้นอบน้อมยอมตนต่อพระประสงค์ของอัลลอฮ์ ﷻ หรือเป็น มุสลิมที่มีสิทธิและหน้าที่ที่อิสลามจัดไว้ให้โดยเท่าเทียมกัน

เป้าหมายของการประกาศอิสลาม

เป้าหมายของการประกาศอิสลามแก่มนุษยชาติคือ เพื่อที่มนุษย์จะได้มีแนวทางในการ ดำเนินชีวิตซึ่งทำให้มนุษย์ได้รับความสันติสุข ความเจริญในโลกนี้และได้รับความสำเร็จใน โลกหน้าด้วย

การประกาศอิสลามจึงถือเป็นความเมตตาของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงมีต่อมวลมนุษยชาติ

เหตุผลของการประกาศอิสลาม

1. มนุษย์จำเป็นต้องมีกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน

เป็นเรื่องปกติที่ทุกสรรพสิ่งจำเป็นต้องมีกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน เมื่ออัลลอฮ์ ﷻ

ทรงสร้างสรรพสิ่งขึ้นมา พระองค์ได้ทรงสร้างกฎขึ้นมาควบคุมสรรพสิ่งเหล่านั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อที่ สรรพสิ่งถูกสร้างทั้งหลายจะได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ และบรรลุถึงเป้าหมาย ที่พระองค์ทรงสร้างมันขึ้นมาเพื่อรับใช้การดำรงอยู่ของชีวิต เช่น ดาวนับแสนล้านดวงใน จักรวาลถูกสร้างขึ้นมาโดยอยู่ภายใต้กฎทางดาราศาสตร์ที่พระองค์ได้ทรงวางไว้ การที่ดาว นับแสนล้านดวงในจักรวาลอยู่ร่วมกันอย่างสงบ เป็นระเบียบและไม่เกิดความสับสนอลหม่าน ก็เพราะดาวทุกดวงปฏิบัติตามกฎระเบียบของอัลลอฮ์ ﷻ โดยไม่ฝ่าฝืนนั่นเอง

ในร่างกายของมนุษย์และสัตว์ก็มีอวัยวะมากมายในระบบต่างๆ ที่ดำเนินไปตามกฎชีวภาพ ที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงกำหนดไว้ เช่น หัวใจทำหน้าที่สูบฉีดโลหิตไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ปอดมีหน้าที่ฟอกโลหิต กระเพาะมีหน้าที่ย่อยอาหาร และลำไส้ใหญ่มีหน้าที่ลำเลียงของเสียออก จากร่างกาย เป็นต้น トラบใดที่อวัยวะในร่างกายของมนุษย์ยังคงปฏิบัติไปตามกฎระเบียบทาง ชีวภาพที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกำหนดไว้ トラบนั้นชีวิตของมนุษย์ก็อยู่ในสภาพปกติสุข แต่ถ้าอวัยวะ ส่วนใดไม่เป็นไปตามกฎที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกำหนดไว้ ชีวิตของมนุษย์จะมีปัญหาเจ็บไข้ได้ป่วย หรือเสียชีวิตได้

มนุษย์เองเมื่ออยู่ร่วมกันย่อมต้องมีกฎระเบียบในการใช้ชีวิตและการอยู่ร่วมกันตั้งแต่ เรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย มารยาท การสร้างครอบครัว หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ดังนั้น เมื่ออัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมา พระองค์ จึงประทานกฎระเบียบในการดำเนินชีวิตแก่มนุษย์ผ่านทางนบีต่าง ๆ กฎระเบียบนี้ก็คือ “ดิน” ซึ่งคนทั่วไปเรียกว่าศาสนานั่นเอง

ด้วยเหตุนี้ ศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดระเบียบสังคมมนุษย์มาตั้งแต่ก่อนที่มนุษย์ จะมีรัฐบาลหรือรัฐสภามาทำหน้าที่ออกกฎหมายจัดระเบียบสังคมเสียอีก กฎระเบียบทางศาสนา แตกต่างไปจากกฎทางธรรมชาติอื่น ๆ ตรงที่กฎธรรมชาติเป็นกฎที่ไม่มีสรรพสิ่งใดภายใต้กฎนั้น ฝ่าฝืนคำสั่ง แต่กฎระเบียบทางศาสนาเป็นกฎที่ถูกประทานแก่มนุษย์ที่มีสติปัญญาและมีเจตนาธรรม์ เสรี ดังนั้น มนุษย์จึงมีสิทธิ์เลือกทำตามหรือไม่ทำตามก็ได้

2. มนุษย์จำเป็นต้องมีมาตรฐานทางศีลธรรม

ถึงแม้มนุษย์และสัตว์จะมีอวัยวะคล้าย ๆ กัน แต่สิ่งสำคัญประการหนึ่งซึ่งทำให้มนุษย์ แตกต่างไปจากสัตว์ คือ มนุษย์มีจิตสำนึกในเรื่องผิดชอบชั่วดี แต่จิตสำนึกของมนุษย์ในเรื่องนี้ อาจแตกต่างกัน ดังนั้น มนุษย์จึงต้องการมาตรฐานกลางว่า อะไรคือความดีที่มนุษย์ควรกระทำ อะไรคือความชั่วที่มนุษย์ควรละเว้น เช่นเดียวกับที่มนุษย์ต้องการมาตรฐานในการชั่งน้ำหนัก

และมาตรฐานวัดความยาว ถ้าจะให้มนุษย์ด้วยกันเป็นผู้กำหนดมาตรฐานทางศีลธรรมกันเอง คงเป็นไปได้ยาก จึงจำเป็นต้องมีมาตรฐานกลางที่เป็นสากลและทุกคนยอมรับ ดังนั้นเพื่อให้มนุษย์มีมาตรฐานทางศีลธรรมอย่างเดียวกัน อัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ประทานมาตรฐานทางศีลธรรมแก่มนุษย์ในรูปคำสอนของศาสนาที่กำหนดว่า อะไรเป็นความดีและอะไรเป็นความชั่ว อะไรเป็นประโยชน์และอะไรเป็นโทษ อะไรเป็นความจริงและอะไรเป็นความเท็จ อะไรที่ควรปฏิบัติหรือจะต้องปฏิบัติและอะไรที่ต้องละเว้น แต่เนื่องจากมนุษย์ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ ดังนั้น อัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ประทานศาสนามาเป็นมาตรฐานทางศีลธรรมให้แก่มนุษย์ ทั้งนี้ เพราะพระองค์เป็นผู้ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมา พระองค์จึงย่อมทรงรู้ดียิ่งกว่าผู้ใด

คำสอนของอัลลอฮฺ ﷻ ที่อยู่ในรูปของศาสนาทำหน้าที่นี้มานานนับตั้งแต่มีมนุษย์คนแรกบนโลกใบนี้ และไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงและจะไม่วันเปลี่ยนแปลงไปจนกระทั่งวันสิ้นโลก เพราะคำสอนของพระองค์สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ เช่น คำสอนของศาสนาถือว่าการกตัญญูเป็นความดี การเนรคุณเป็นความชั่ว การซื่อสัตย์สุจริตเป็นความดี การทุจริตคดโกงเป็นความชั่ว เป็นต้น ซึ่งธรรมชาติของมนุษย์ก็ยอมรับเช่นนั้น

นอกจากนี้ มาตรฐานทางศาสนาจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ศาสนาถือว่าการขายประเวณีเป็นความชั่วโดยไม่มีข้อแม้ แต่ถ้าให้มนุษย์เป็นผู้กำหนดมาตรฐาน มนุษย์อาจเห็นว่าการค้าประเวณีเป็นเรื่องที่น่าสนับสนุนเพราะทำให้ผู้หญิงมีรายได้

3. มนุษย์ต้องการหลักประกันในการทำดี

ธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ในการใช้ชีวิตคือ มนุษย์ต้องการความมั่นใจว่าสิ่งที่ตัวเองทำไปจะเกิดผลดีหรือมีผลตอบแทนแก่ตนอย่างไร ถ้าหากมนุษย์มีความมั่นใจในเรื่องนี้ มนุษย์ก็จะมีกำลังใจทำสิ่งที่ตัวเองอยากทำ ยิ่งรู้ว่าสิ่งที่ตัวเองทำไปได้รับผลตอบแทนมากมายมหาศาล มนุษย์จะยิ่งทุ่มเทความรู้ความสามารถของตนทำสิ่งนั้นต่อไป ความรู้สึกเช่นนี้เองที่ช่วยให้มนุษย์ทำกิจกรรมหรือการทำงานด้วยความสุขและยั่งยืน

ในการทำความดีก็เช่นกัน มนุษย์ต้องการความมั่นใจว่าความดีที่ตัวเองทำไปจะได้รับการตอบแทน เพราะความดีเป็นสิ่งที่ทำได้ยากและได้รับผลตอบแทนช้า ในขณะที่ความชั่วทำได้ง่ายและได้รับสิ่งตอบแทนอย่างรวดเร็ว ถ้าไม่มีหลักประกันการทำความดีให้แก่มนุษย์ที่ทำความดี ในขณะที่มนุษย์เห็นคนทำความชั่วแต่กลับได้ดีมีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน มนุษย์ก็จะไม่คิดทำความดี หากเป็นเช่นนี้ สังคมจะไม่มีใครมีความน่าอยู่และจะมีคนคิดทำความชั่วเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตตลอดเวลา

ด้วยเหตุนี้ อัลลอฮฺ ﷻ จึงทรงให้นบีของพระองค์มาสร้างความเชื่อมั่นเป็นหลักประกันแก่มนุษย์ว่าความดีที่มนุษย์ทำไปนั้น แม้จะน้อยนิดเพียงใด อัลลอฮฺ ﷻ ทรงรู้และพระองค์จะทรงให้มีการบันทึกไว้เพื่อตอบแทนในโลกหน้า ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานว่า :-

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾

ความว่า “ดังนั้น ใครทำความดีแม้เพียงอนุหนึ่ง เขาก็จะเห็นความดีนั้น....”

(สุเราะฮฺ อัล-ซัลซะละฮฺ อายะฮฺที่ 7)

และการตอบแทนการทำความดีที่พระองค์ประทานแก่มนุษย์นั้นมีมูลค่ามากมายมหาศาลอย่างที่มนุษย์ด้วยกันเองไม่สามารถตอบแทนกันได้ ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานว่า :-

﴿زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ

آتَقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾

ความว่า “ชีวิตแห่งโลกนี้ได้ถูกประดับให้สวยงามสำหรับบรรดาผู้ปฏิเสธ และพวกเขาเยาะเย้ยบรรดาผู้ศรัทธา และผู้ตำหนิตนจากความชั่วนั้นจะอยู่เหนือบรรดาผู้ปฏิเสธในวันแห่งการฟื้นคืนชีพ และอัลลอฮฺ ﷻ จะประทานปัจจัยยังชีพแก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์ โดยไม่มีการคำนวณ”

(สุเราะฮฺ อัล-บะเกาะเราะฮฺ อายะฮฺที่ 212)

4. มนุษย์ต้องการคำตอบให้แก่ชีวิตของตัวเอง

สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์คือ มนุษย์มีสติปัญญาในขณะที่สัตว์ไม่มี ดังนั้น มนุษย์จึงมีความสามารถในการคิดและความรู้จักไตร่ตรอง ด้วยความสามารถทางสติปัญญานี้เองที่ทำให้มนุษย์มีคำถามมากมายเกี่ยวกับตัวของมนุษย์เอง เช่น มนุษย์เป็นใคร มนุษย์มาจากไหน ใครสร้างมนุษย์ มนุษย์มาโลกนี้ทำไม มนุษย์มีฐานะอะไรในโลกนี้ ชีวิตมนุษย์สิ้นสุดลงตรงความตายใช่ไหม ถ้าไม่ใช่ ชีวิตหลังความตายมีหรือไม่ สภาพของมนุษย์หลังความตายเป็นอย่างไร เป็นต้น

คำถามดังกล่าวนี้เป็นคำถามสั้น ๆ และง่าย ๆ แต่เป็นคำถามที่ตอบยาก เพราะมนุษย์ไม่ได้เป็นผู้สร้างมนุษย์ มนุษย์จึงไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับมนุษย์ดังกล่าวได้ แต่มนุษย์ต้องการ

คำตอบสำหรับคำถามเหล่านั้นเพราะคำตอบที่ได้จากคำถามล้วนมีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลกนี้และสภาพของชีวิตมนุษย์ในโลกหน้าด้วย ถ้ามนุษย์ตอบคำถามเกี่ยวกับตัวเองอย่างผิด ๆ มนุษย์จะไม่รู้จักสถานะของตัวเอง และจะใช้ชีวิตอย่างไรเป้าหมาย

ถ้ามนุษย์คิดว่าตัวเองเกิดมาเพียงเพื่อกิน นอน ถ่าย สืบพันธุ์ และตายไปเยี่ยงสัตว์ทั้งหลาย โดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเองในชีวิตโลกหน้า มนุษย์ก็จะใช้ชีวิตเยี่ยงสัตว์ แต่เนื่องจากมนุษย์มีความสามารถมากกว่าสัตว์ ดังนั้น เมื่อมนุษย์ทำชั่ว มนุษย์จึงสามารถทำความชั่วได้มากกว่าสัตว์ และสามารถทำในสิ่งที่สัตว์ไม่เคยทำ การดำเนินชีวิตของมนุษย์จึงต้องมีหลักศีลธรรมและความเชื่อในผลแห่งการกระทำเป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์

การประทานอิสลามแก่มนุษยชาติผ่านทางบรรดานบี

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานวณะของพระองค์แก่มนุษยชาติผ่านทางบรรดานบีโดยมีมลาอิกะฮ์เป็นสื่อกลาง การประทานวณะของอัลลอฮ์ ﷻ แก่บรรดานบีในลักษณะเช่นนี้เรียกว่า “วะหฺยู” อันเป็นการสื่อสารระหว่างอัลลอฮ์ ﷻ กับนบี โดยไม่มีมนุษย์คนใดล่วงรู้ นอกจากอัลลอฮ์ ﷻ และนบีเท่านั้น ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานว่า :-

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ
وَسُلَيْمَنَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾ وَزَكَرِيَّا
وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ
وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ
وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَلَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَآخِزْنَاهُمْ
وَالنَّبُوءَةَ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هَتُّوْا ۖ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ أُولَئِكَ
الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْهُمْ أَفْتَدَهُ ۖ ﴿٩٠﴾

ความว่า “เราได้ประทาน อิสฮากและยะอฺูบให้แก่เขา (อิบรอฮีม) และเราได้
นำทางพวกเขาทุกคนเช่นเดียวกับที่เราได้นำทางนุหฺมาก่อน และจากวงศ์วานของเขาอันได้แก่
ดาวิด สุลัยมาน อัยยูบ ยูสุฟ มูซา และฮารูน (เราได้นำทางส่วนหนึ่ง) ในทำนองนี้เองที่เรา
ได้ตอบแทนผู้ทำความดี

และ (เราได้นำทาง) ชะกะรียา ยะหฺยูฮา อีซา และอิลยาส ทั้งหมดนั้นเป็นส่วนหนึ่ง
จากบรรดาผู้ประพฤติชอบ และอิสมาอิล อัลยะสะอฺู ยูनुส และตุฎฏ แต่ละคนเราได้โปรดปราน
พวกเขาให้เหนือผู้คนทั้งหลาย

ยังมีบางคนในหมู่บิดาของพวกเขาและวงศ์วานของพวกเขาและในหมู่พี่น้องของพวกเขา
และเราเลือกสรรและนำทางพวกเขายังทางที่เที่ยงตรง

นั่นคือทางนำของอัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งโดยทางนำนี้พระองค์ทรงนำทางผู้ที่พระองค์ทรง
ประสงค์จากปวงบ่าวของพระองค์ และหากพวกเขาดังกล่าวนี้แน่นอนสิ่งใดที่พวกเขาทำไว้ทั้งหมด
จะมลายไปจากพวกเขา

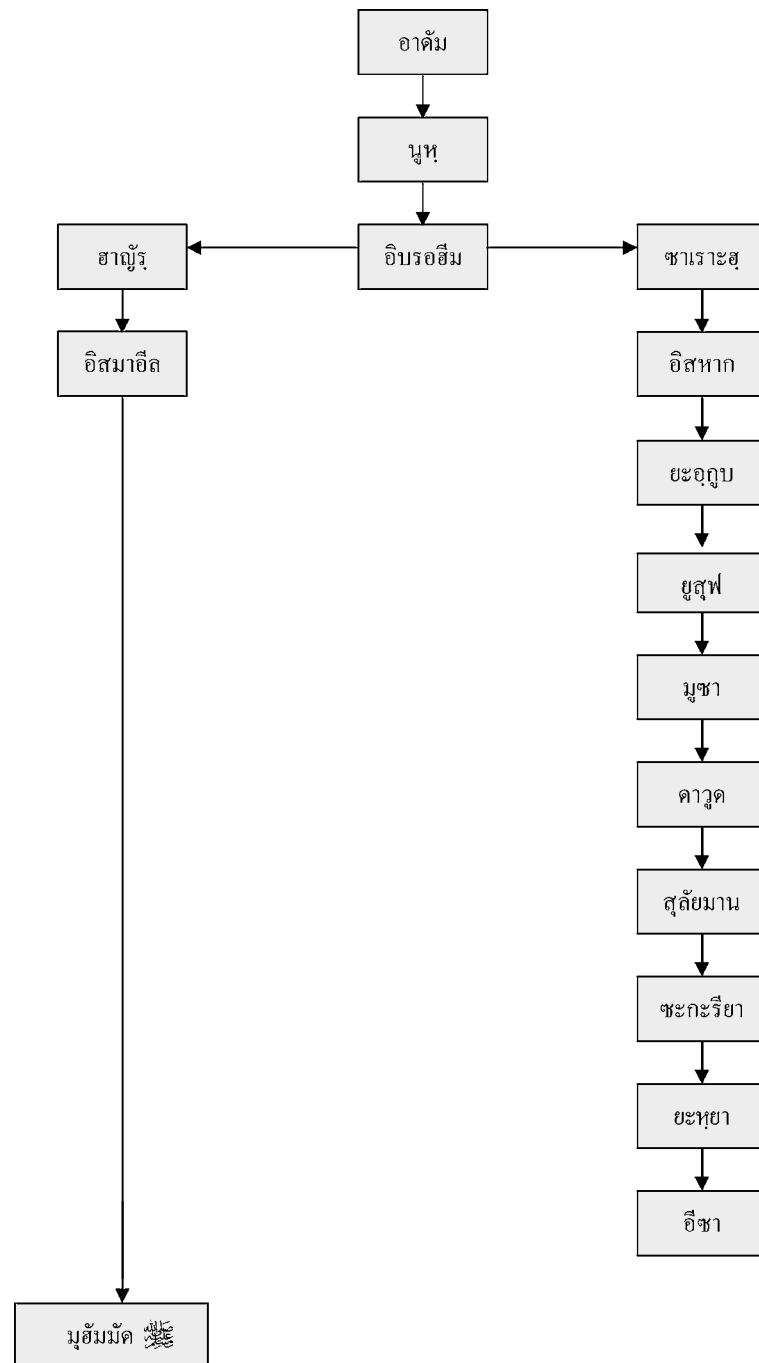
เหล่านี้คือบรรดาผู้ที่เราได้ประทานคัมภีร์และข้อตัดสินและการเป็นนบีแก่พวกเขา ดังนั้น
ถ้าผู้คนเหล่านี้ปฏิเสธ เราก็ได้ประทานความโปรดปรานอันนี้แก่ผู้อื่นซึ่งไม่เป็นผู้ปฏิเสธ

คนเหล่านี้คือผู้ที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงนำทาง ดังนั้น จงปฏิบัติตามทางนำของพวกเขา”

(สุเราะฮฺ อัล-อันอาม อายะฮฺที่ 84-90)

แผนภูมิแสดงนบียางคนที่อัลลอฮ์ ﷻ ประทานอิสลาม

แนวความคิดของอิสลามเกี่ยวกับเรื่องชีวิต

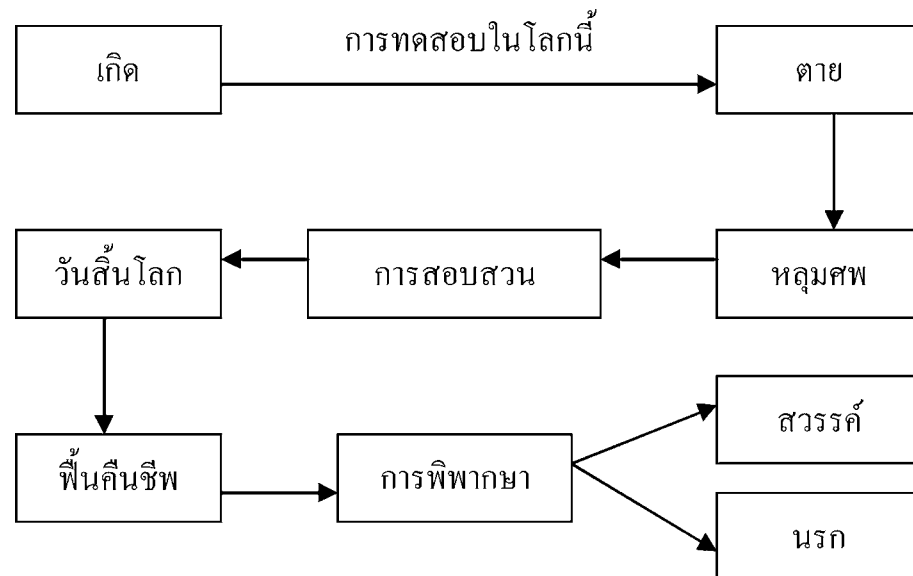
อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบอกมนุษย์ไว้ในคัมภีร์อัล-กุรอานว่าพระองค์มิได้ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาในโลกนี้อย่างไร้เป้าหมาย พระองค์ทรงบอกให้มนุษย์ได้อย่างชัดเจนว่ามนุษย์ถูกส่งมาให้มีชีวิตบนโลกนี้เป็นการชั่วคราว ขณะที่มนุษย์มีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้ พระองค์ได้ประทานทางนำความรู้ ความสามารถและทรัพยากรมากมายทั้งในแผ่นดิน ใต้ผืนน้ำ และในอากาศเพื่อให้มนุษย์นำไปใช้ในการสร้างความเจริญ ขณะเดียวกันพระองค์ก็จะทรงทดสอบมนุษย์ว่าจะดำเนินชีวิตโดยเชื่อฟังพระองค์หรือไม่ และในที่สุดมนุษย์ทุกคนจะต้องได้ลิ้มรสความตาย

อย่างไรก็ตาม ความตายยังไม่ใช่วิธีสุดท้ายของชีวิต แต่ความตายเป็นเพียงการสิ้นสุดของชีวิตแห่งโลกนี้และเป็นกรณีประตูลี้ให้วิญญาณซึ่งเป็นชีวิตที่แท้จริงของมนุษย์ก้าวข้ามเพื่อเดินทางต่อไปในโลกหน้าซึ่งเป็นโลกที่แท้จริงและถาวร สภาพของมนุษย์ในโลกหน้าจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับการใช้ชีวิตของมนุษย์ในโลกนี้ว่าเป็นไปตามคำบัญชาและเป้าหมายที่พระองค์ทรงบอกไว้หรือไม่ เพราะขณะที่มนุษย์มีชีวิตอยู่นั้น วิญญาณคือกลไกที่ความคิดของมนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ดังนั้น วิญญาณจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบการกระทำของมัน

ในฐานะที่มนุษย์เป็นสิ่งถูกสร้างที่ได้รับสติปัญญาและมีเสรีภาพในการเลือกปฏิบัติ มนุษย์จึงมีโอกาสทำอะไรก็ได้โดยเสรี แต่ถ้ามมนุษย์ตั้งใจแสวงหาเสรีภาพของเขาบางส่วนเพื่อหันมาทำตามคำบัญชาของอัลลอฮ์ ﷻ ด้วยความศรัทธาในพระองค์ การเสียสละของเขาจะได้รับรางวัลตอบแทนจากพระองค์

แผนภูมิแสดงการเดินทางของชีวิต

ชีวิตเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ

ในคัมภีร์อัล-กุรอาน เราอ่านพบอยู่เสมอว่าทุกสรรพสิ่งถูกสร้างในชั้นฟ้าและแผ่นดิน เป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานว่า :-

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

ความว่า “อะไรก็ตามที่อยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินล้วนเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ...”

(สุเราะฮ์ อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 284)

ชีวิตของมนุษย์ก็เช่นกัน เพราะชีวิตมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างขึ้นและประทานแก่มนุษย์และสัตว์ ชีวิตจึงไม่ใช่สิทธิของมนุษย์ แต่เป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ พระองค์ทรงมอบชีวิตเป็นของขวัญแก่มนุษย์เพื่อให้มนุษย์ดูแลรักษาและใช้ชีวิตตามเจตนารมณ์ของพระองค์ผู้ทรงเป็นเจ้าของชีวิต

องค์ประกอบของชีวิต

ชีวิตของมนุษย์มิได้มีเพียงร่างกายเท่านั้น แต่ชีวิตของมนุษย์ประกอบไปด้วยร่างกาย วิญญาณและสติปัญญา

ชีวิต = วิญญาณ + ร่างกาย + สติปัญญา

ชีวิตจะมีความสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อวิญญาณ ร่างกาย และสติปัญญาได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างสมดุล

เมื่อร่างกายต้องการอาหารเพื่อความเจริญเติบโต ความแข็งแรงและมีพลัง วิญญาณและสติปัญญาต้องการอาหารด้วยเช่นกัน

เมื่อร่างกายต้องการการชำระล้างเพื่อความสะอาดหมดจดและความสดชื่น วิญญาณและสมองซึ่งเป็นที่อยู่ของสติปัญญาต้องการเช่นกัน

เมื่อร่างกายต้องการการพักผ่อน วิญญาณและสมองต้องการเช่นกัน

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของมนุษย์เองที่จะต้องตอบสนองความต้องการของร่างกาย วิญญาณ และสติปัญญาให้สมดุล เพื่อที่มนุษย์จะได้มีชีวิตที่สมบูรณ์ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์อาจช่วยให้มนุษย์ตอบสนองความต้องการของร่างกายได้ แต่วิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์ทางวัตถุซึ่งไม่อาจตอบสนองหรือให้คำตอบทางด้านจิตวิญญาณได้ นั่นคือเหตุผลที่ว่าทำไมมนุษย์จึงต้องเรียนรู้และปฏิบัติศาสนา เพราะศาสนาถูกประทานมาเพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิตทุกด้าน โดยเฉพาะทางด้านจิตวิญญาณ

หน้าที่ต่อชีวิต

เนื่องจากชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และพืชเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ มิใช่สิทธิของมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์จึงมีหน้าที่ต่อชีวิต ดังนี้

1. ดูแลรักษาชีวิตให้อยู่กับตัวเองให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้และไม่ทำร้ายหรือทำลายชีวิตของตนเองและของคนอื่น รวมไปถึงชีวิตของสัตว์และพืชด้วย
2. มนุษย์จะต้องรักษาชีวิตให้สะอาดบริสุทธิ์ด้วย โดยเฉพาะความบริสุทธิ์ทางด้านจิตวิญญาณ ไม่เพียงแต่จะต้องรักษาชีวิตให้อยู่นานเท่านั้น

3. มนุษย์ต้องใช้ชีวิตที่มีอยู่ในโลกนี้ตามคำบัญชาของอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวมเพื่อที่จะนำพาชีวิตไปบรรจบผลตอบแทนจากพระองค์ในโลกหน้า

เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของชะรีอะฮฺหรือกฎหมายอิสลามซึ่งมาจากคัมภีร์อัล-กุรอานและจริยวัตรของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ คือเพื่อรักษาชีวิต ดังนั้น การดูแลรักษาชีวิตในอิสลามคือการปฏิบัติตามชะรีอะฮฺ มนุษย์ไม่ได้รับอนุญาตให้เอาชีวิตผู้ใดเว้นแต่ในกรณีที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงอนุมัติ เช่น การประหารชีวิตฆาตกรหลังจากที่ได้ไต่สวนตามกระบวนการยุติธรรมแล้วว่ามีความผิดผู้อื่น การไล่ล่าฆ่าสัตว์เพื่อความสนุกสนานโดยมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเนื้อมาเป็นอาหารก็เป็นที่ต้องห้ามด้วยเช่นกัน

เป้าหมายในการสร้างมนุษย์

ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่าอัลลอฮฺ ﷻ มิได้ทรงสร้างมนุษย์มาโดยไร้เป้าหมาย ดังนั้น ถ้าหากเราไม่รู้ถึงเป้าหมายในการสร้างมนุษย์ เราก็ไม่สามารถดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามเป้าหมายที่พระองค์ทรงบอกไว้ได้

ในฐานะที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงสร้างมนุษย์มา พระองค์ได้ทรงบอกถึงเป้าหมายของการสร้างมนุษย์ไว้ในคัมภีร์อัล-กุรอานให้เราทราบดังนี้

1. เพื่อเป็นตัวแทน (เคาะลีฟะฮฺ) ของพระองค์บนหน้าแผ่นดิน
2. เพื่อให้มนุษย์สร้างความเจริญบนหน้าแผ่นดิน
3. เพื่อให้มนุษย์เคารพภักดีพระองค์
4. เพื่อทดสอบมนุษย์

1. มนุษย์ถูกสร้างมาเพื่อเป็นตัวแทนของอัลลอฮฺ ﷻ บนหน้าแผ่นดิน

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวไว้ตอนหนึ่ง ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานว่า :-

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً

ความว่า “และจงนึกถึงเมื่อตอนที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกล่าวแก่มลาอิกะฮฺว่า แท้จริง ฉันเป็นผู้สร้างตัวแทนขึ้นมาคนหนึ่งบนหน้าแผ่นดิน...”

(สุเราะฮฺ อัล-บะเกาะเราะฮฺ อายะฮฺที่ 30)

คัมภีร์อัล-กุรอานเป็นคัมภีร์เล่มเดียวที่ทำให้เกียรติมนุษย์โดยบอกว่าอัลลอฮฺ ﷻ ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของพระองค์บนหน้าแผ่นดิน ขณะที่หนังสือหรือตำราทางสังคมศาสตร์อื่น ๆ มักเอ่ยถึงมนุษย์ว่าเป็น “สัตว์สังคม” “สัตว์เศรษฐกิจ” และ “สัตว์การเมือง”

นอกจากนี้ นักวิทยาศาสตร์บางคนยังกล่าวว่ามนุษย์มีวิวัฒนาการมาจากลิง หากมุสลิมคนใดเชื่อเช่นนั้น ย่อมหมายความว่ามุสลิมผู้นั้นไม่เชื่อว่าอัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ทรงสร้างมนุษย์ซึ่งส่งผลให้มุสลิมคนนั้นพ้นสภาพจากการเป็นมุสลิมไปในทันที ผลที่จะตามมาจากความเชื่อผิด ๆ ดังกล่าวคือ เมื่อมนุษย์เชื่อว่าพระเจ้ามิได้ทรงสร้างเขา เขาจะไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับพระองค์เมื่อเป็นเช่นนั้น เขาก็จะใช้ชีวิตไม่ต่างอะไรไปจากสัตว์ที่เกิดมาเพียงเพื่อกิน นอน ถ่าย สืบพันธุ์ และตายไปโดยไม่ต้องรับผิดชอบการกระทำของตัวเอง หากมนุษย์ส่วนใหญ่คิดเช่นนี้ สังคมมนุษย์ก็จะเต็มไปด้วยอันตราย เพราะเมื่อมนุษย์ทำชั่ว มนุษย์สามารถทำชั่วได้มากกว่าสัตว์ ดังที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้แล้ว

การที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้เกียรติมนุษย์โดยกล่าวว่าพระองค์ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาเป็น “ตัวแทน” ของพระองค์บนหน้าแผ่นดินนั้นหมายความว่าพระองค์ได้ทรงมอบหมายให้มนุษย์มาแสดงคุณสมบัติบางอย่างของพระองค์และปฏิบัติภารกิจบางอย่างที่พระองค์ทรงมอบหมายมาให้ลุล่วงไปขณะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ดังนั้น การจะแสดงคุณสมบัติของพระองค์ได้ เราต้องรู้ว่าพระองค์ทรงมีคุณสมบัติอย่างไร เมื่อรู้แล้วจึงนำคุณสมบัติของพระองค์มาปฏิบัติ เช่น เมื่อเรารู้ว่าพระองค์เป็นผู้ทรงเมตตาปรานี เป็นผู้ทรงอภัย เราจะต้องนำคุณสมบัติเหล่านี้มาใช้ในชีวิตประจำวัน

ส่วนภารกิจอื่น ๆ ที่พระองค์ได้ทรงมอบหมายให้เราปฏิบัติในฐานะตัวแทนของพระองค์บนหน้าแผ่นดินนั้น เราสามารถพบได้ในคัมภีร์อัล-กุรอานซึ่งเป็นคำบัญชาของพระองค์และในจริยวัตรของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

2. มนุษย์ถูกสร้างมาเพื่อสร้างความเจริญบนหน้าแผ่นดิน

เมื่ออัลลอฮฺ ﷻ ทรงสร้างอาดัมขึ้นมาเป็นมนุษย์คนแรก พระองค์ไม่เพียงแต่ประทานความสามารถต่าง ๆ แก่อาดัมเท่านั้น แต่พระองค์ยังได้ทรงสอนความรู้ต่าง ๆ ให้แก่อาดัมด้วย ดังนั้น เราจึงเห็นได้ว่ามนุษย์ผู้เป็นลูกหลานของอาดัมมีความรู้เพิ่มพูนมากขึ้นทุกวัน ด้วยความสามารถที่อัลลอฮฺ ﷻ ประทานมาเองที่มนุษย์สามารถนำทรัพยากรธรรมชาติทั้งในแผ่นดินใต้ผิวน้ำและในอากาศมาอำนวยความสะดวกและสร้างสรรค์อารยธรรมความเจริญขึ้นบนโลกใบนี้ในขณะที่สัตว์อื่น ๆ ไม่สามารถทำเช่นมนุษย์ได้ ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานว่า :-

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ ۚ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿١٣﴾

ความว่า “พระองค์ได้ทรงให้ทุกสิ่งในชั้นฟ้าและแผ่นดินจากพระองค์อยู่ได้อำนาจของสุเจ้า
แน่นอนที่สุด ในนั้นมีสัญญาณมากมายสำหรับกลุ่มชนที่ใคร่ครวญ”

(ซูเราะฮฺ อัล-ญะฮิยะฮฺ อายะฮฺที่ 13)

ดังนั้น เมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์และได้รับเกียรติแห่งความเป็นตัวแทนของพระองค์บนหน้า
แผ่นดินที่มีทั้งทรัพยากรธรรมชาติมากมายมหาศาลแล้ว เราจึงต้องทำตัวให้สมเกียรติดังที่พระองค์
ทรงมอบหมายมาโดยการสร้างความเจริญขึ้นบนหน้าแผ่นดิน

3. มนุษย์ถูกสร้างมาเพื่อการพำกดีพระองค์

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ตอนหนึ่ง ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอ่านว่า :-

وَمَا خَلَقْتُ الْاِنْسَ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُوْنَ ﴿٥٦﴾

ความว่า “และข้ามิได้สร้างอินและมนุษย์มาเพื่ออื่นใดนอกไปจากเพื่อการเคารพภักดีต่อข้า”

(ซูเราะฮฺ อัล-ฮาริยาต อายะฮฺที่ 56)

“การเคารพภักดี” ในที่นี้มาจากความหมายของคำในภาษาอาหรับว่า “อิบาดะฮฺ” ซึ่ง
หมายถึง สภาพของบ่าวที่จะต้องให้ความเคารพและเชื่อฟังนาย ในฐานะที่อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ทรง
สร้างมนุษย์ พระองค์จึงทรงเป็นนายและมนุษย์อยู่ในสถานะของความเป็นบ่าว ดังนั้น มนุษย์จึง
ต้องเชื่อฟังพระองค์ การปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์นี้เองที่เรียกว่า “อิบาดะฮฺ” สภาพ
ของมนุษย์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์เคารพภักดีอัลลอฮฺ ﷻ
หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

การอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺ ﷻ มีสองส่วนด้วยกัน ส่วนแรกคือ การอิบาดะฮฺเพื่อแสดงความ
เคารพภักดีพระองค์ในรูปของการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การละหมาด การถือศีลอด การจ่าย
ซะกาต และการประกอบพิธีหัจญ์ซึ่งถือเป็นหน้าที่ส่วนบุคคล

ส่วนที่สอง คือ การอิบาดะฮฺด้วยการปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงอนุมัติ (หะลา) และ
งดเว้นสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม (หะรอม) ในชีวิตทางสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ในครอบครัว ในตลาด
ในสำนักงาน และแม้กระทั่งในสนามรบ

การที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงกำหนดให้การอิบาดะฮฺเป็นเป้าหมายของการสร้างมนุษย์ เพราะ

พระองค์ทรงรู้ว่าในอนาคต มนุษย์จะมีความรู้มากมาย แต่หากมนุษย์นำความรู้ไปใช้ในทาง
ที่ผิด หรือเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไร้เหตุผลโดยไม่เชื่อฟังพระองค์ มนุษย์ก็จะได้รับ
ความหายนะ

4. มนุษย์ถูกสร้างมาเพื่อการทดสอบ

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ตอนหนึ่ง ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอ่านว่า :-

اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوْا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَّثَلُ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ﴿٢١٤﴾

ความว่า “สุเจ้าทั้งหลายคิดหรือว่าจะได้เข้าสวรรค์โดยไม่ต้องถูกทดสอบอย่างเช่น
ที่บรรดาผู้ศรัทธาก่อนหน้าสุเจ้าได้ประสบมาแล้ว.....”

(ซูเราะฮฺ อัล-บะเกาะเราะฮฺ อายะฮฺที่ 214)

เป้าหมายของการทดสอบคืออัลลอฮฺ ﷻ ทรงประสงค์จะพิสูจน์ว่ามนุษย์จะเป็นผู้ศรัทธา
หรือเป็นผู้เนรคุณต่อพระองค์ ดังปรากฏในอัล-กุรอ่านว่า :-

اِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ اَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيْهِ فَجَعَلْنٰهُ سَمِيْعًا بَصِيْرًا ﴿٢﴾

اِنَّا هَدَيْنٰهُ السَّبِيْلَ اِمَّا شَاكِرًا وَّ اِمَّا كَفُوْرًا ﴿٣﴾

ความว่า “แท้จริง เราได้สร้างมนุษย์มาจากหยดอสุจิที่ถูกผสมโดยเราจะทดสอบเขา
ดังนั้น เราจึงได้ทำให้เขามีความสามารถได้ยินและเห็น เรายังได้ชี้ทางให้เขาด้วย (ถึงกระนั้น)
บางที่มนุษย์ก็เป็นผู้ศรัทธา และบางที่ก็เป็นผู้เนรคุณ”

(ซูเราะฮฺ อัล-อินชาน อายะฮฺที่ 2-3)

วิธีการทดสอบมนุษย์ของอัลลอฮฺ ﷻ ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอ่าน เช่น :-

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالتَّمْرِاتِ وَبَشِيْرٍ اَلْصَّبْرِ ﴿١٥٥﴾

ความว่า “เราจะทดสอบสุเจ้าด้วยสิ่งหนึ่งจากความกลัว ความหิวและความสูญเสีย
ทรัพย์สิน ชีวิตและพืชผล และเจ้าจงแจ้งข่าวดีแก่บรรดาผู้ศรัทธา”

(ซูเราะฮฺ อัล-บะเกาะเราะฮฺ อายะฮฺที่ 155)

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَنَشِيرُ
 الصَّبِيرِينَ ﴿١٥٦﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٧﴾
 أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

ความว่า “.....และแน่นอน เราจะทดสอบบรรดาผู้เจ้าด้วยสิ่งหนึ่งจากความกลัว ความหิว การสูญเสียทรัพย์สิน ชีวิตและพืชผล และจงแข็งขำวดีแก่บรรดาผู้อดทน ผู้ที่เมื่อมีทุกข์ภัยมาประสบแก่พวกเขา พวกเขาจะกล่าวว่า “แท้จริงเราเป็นของอัลลอฮ์ ﷻ และยังพระองค์ที่เราจะกลับไป” คนเหล่านี้แหละที่พระผู้อภิบาลของพวกเขาจะประทานความจำเริญ และความเมตตาแก่พวกเขา และพวกเขาเหล่านี้แหละที่เป็นผู้ได้รับทางนำ”

(สุเราะฮ์ อัล-บะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 155 -157)

อายะฮ์ดังกล่าวข้างต้นได้ให้คำแนะนำแก่เราว่า เมื่อต้องประสบวิบัติภัย ความทุกข์ยาก ลำบาก ความสูญเสีย ผู้ศรัทธาในอัลลอฮ์ ﷻ จะต้องไม่เอะอะโวยวายตีโพยตีพายหรือโทษคนนั้นโทษคนนี้ แต่จะต้องกล่าวอย่างยอมจำนนว่า “อินนาลิลลาฮฺ วะอินนาอิลัยฮิรอญูนา” (แท้จริงเราเป็นของอัลลอฮ์ ﷻ และยังพระองค์ที่เราจะกลับไป) และยอมรับการทดสอบดังกล่าว หลังจากนั้นให้ดำรงละหมาดด้วยความอดทนและขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮ์ ﷻ นี่คือการเคล็ดลับที่จะช่วยให้มุสลิมผู้ศรัทธาผ่านการทดสอบ

ขณะเดียวกัน อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงใช้การทดสอบด้วยวิบัติภัยดังกล่าวฝึกให้มนุษย์มีความแข็งแกร่งในชีวิตโดยเฉพาะทางด้านจิตใจ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับผู้ที่สอบผ่านให้มีฐานะสูงขึ้น แม้แต่บรรดานบีที่เป็นผู้ใกล้ชิดอัลลอฮ์ ﷻ ที่สุดท้ายก็ไม่ได้รับการยกเว้นจากการถูกทดสอบเช่นนี้ ดังที่ปรากฏในอัล-หะดีษว่า :-

عَبَّأَ لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَمْرُهُ كُلُّهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ

ความว่า “เรื่องของผู้ศรัทธาเป็นสิ่งที่น่าทึ่ง เพราะสำหรับเขานั้นมีความดีในทุกสิ่งและลักษณะเช่นนี้มีแต่เฉพาะเขาเท่านั้น ถ้าหากเขาประสบสิ่งดีงาม เขาขอบคุณอัลลอฮ์ และนั่นเป็นการดีสำหรับเขา แต่ถ้าหากเขาต้องพบกับภัยอันตราย เขาก็อดทน และนั่นเป็นการดีสำหรับเขา”

(บันทึกโดยมุสลิม)

เนื่องจากมนุษย์ถูกสร้างมาเพื่อการเคารพภักดีอัลลอฮ์ ﷻ ทั้งทางด้านร่างกายและวิญญาณ ดังนั้น เพื่อพิสูจน์ว่ามนุษย์จะเคารพภักดีพระองค์หรือไม่ อัลลอฮ์ ﷻ จึงทรงกำหนดการทดสอบไว้ให้แก่มนุษย์ทุกคนโดยไม่มีใครได้รับการยกเว้น การทดสอบนี้มีขึ้นในสองรูปแบบ

รูปแบบแรก คือ การทดสอบด้วยการที่อัลลอฮ์ ﷻ ประทานความมั่งคั่ง ความอุดมสมบูรณ์ ความสำเร็จ ความดีงามและความจำเริญต่าง ๆ แก่ใครบางคนเพื่อดูว่าบุคคลผู้นั้นจะทะนงตนโดยถือว่าตัวเองเป็นผู้สร้างความสำเร็จหรือจะขอบคุณอัลลอฮ์ ﷻ ในฐานะที่ได้รับความโปรดปรานจากพระองค์ และแบ่งปันสิ่งที่ได้รับแก่คนอื่นที่ไม่มีโอกาสได้รับเหมือนตนหรือไม่

ดังนั้น เมื่อได้รับความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ﷻ ในรูปของความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือได้รับความมั่งคั่ง ผู้ศรัทธาในอัลลอฮ์ ﷻ จะต้องขอบคุณพระองค์และแบ่งปันสิ่งที่ตัวเองได้รับแก่ผู้อื่นที่ไม่มีโอกาสได้รับเหมือนตน

รูปแบบที่สอง คือ การที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงทำให้ใครบางคนได้รับวิบัติภัย ความลำบาก และความสูญเสียซึ่งไม่มีใครต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวเอง แต่ไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงการทดสอบดังกล่าวนี้ได้ เพราะมันได้ถูกกำหนดไว้แล้ว และพระองค์ทรงแจ้งให้มนุษย์ได้รู้เรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนในคัมภีร์อัล-กุรอาน การที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงทดสอบมนุษย์ในลักษณะเช่นนี้เพื่อพิสูจน์ว่าเมื่อมนุษย์ประสบวิบัติภัยแล้ว มนุษย์จะยังศรัทธาพระองค์หรือไม่ และมนุษย์ขอความช่วยเหลือจากใคร

อย่างไรก็ตาม แม้พระองค์เป็นผู้ทรงกำหนดบททดสอบและทรงบอกถึงวิธีการทดสอบให้มนุษย์ได้รู้ ขณะเดียวกัน พระองค์ก็ทรงแนะนำวิธีการที่มนุษย์จะผ่านการทดสอบไว้ให้ด้วย ดังที่ปรากฏในอัล-กุรอานว่า :-

กิจกรรมท้ายบท

1. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเป้าหมายที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างมนุษย์และประทานอิสลามมาสู่ประชาชาติของพระองค์
2. นักเรียนศึกษาค้นคว้าถึงวิธีการและขั้นตอนที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างอาดัม และนำแก่มาดอกิปรายในชั้นเรียน
3. เมื่อนักเรียนได้รับความทุกข์ยากลำบาก นักเรียนจะนำคำสอนของศาสนาไปใช้ในการเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวอย่างไร
4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่มนุษย์มีวิวัฒนาการมาจากลิง และความเชื่อนี้สามารถหักล้างทางเหตุผลและวิทยาศาสตร์ได้อย่างไร
5. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นว่าคุณภาพของผู้อื่นที่เกิดขึ้นในชีวิตของเราจะช่วยให้เกิดผลดีต่อตัวเราอย่างไร

